

Bokrecension

A Multi-Ethnic Village in North-East Tibet: History, Ritual, and Daily Life in Chu cha

Av Stobs stag lha

Recension av Katrin Goldstein-Kyaga

NÄR MIN SON och jag besökte Dalai Lamas födelseby, Taktser i Amdo, nordöstra Tibet, för några år sedan fick vi veta att ingen där numera talar tibetanska. 1937, när Dalai Lama föddes, var Taktser en helt tibetansk by. Vi hade turen att träffa en släkting till Dalai Lama som lagt ned mycket tid och pengar på att renovera Dalai Lamas hem, men han talade bara kinesiska. Då undrade jag om människorna i byn fortfarande uppfattar sig som tibetaner. I boken *A Multi-Ethnic Village in North-East Tibet: History, Ritual, and Daily Life in Chu cha* får vi veta hur en ung man som vuxit upp i en liknande by identifierar sig.

Författaren, Stobs stag lha, berättar hur han vuxit upp i en tibetansk familj i byn Chu cha i Kansu, strax norr om Amdo. Under kulturrevolutionen förbjöds tibetanerna att tala tibetanska, och därför använde Stob stag lhas föräldrar den lokala dialekten av kinesiska med honom. Det var det enda språk han fick lära sig. Däremot kunde den äldre generationen tibetanska, och hans farfar lärde

honom några tibetanska ord. I tredje klass fick Stob stag lha undervisning i tibetanska, och när han senare började på Qinghais universitet träffade han tibetaner från den autonoma regionen och andra delar av Tibet. Han försökte prata tibetanska med dem och kontakten med dem fick honom att börja söka efter sina rötter. Hans bok är en del av hans sökande. Boken beskriver den intressanta blandningen av olika språk och folkslag i hans by: Tu (mongoliskättade personer),

Han-kineser, Hui (kinesiska muslimer) och tibetaner. Den innehåller också en spännande analys av den lokala kulturen och hur de olika folkgrupperna påverkar varandra. Som en avslutning berättar Stob stag lha om hur hans forskning om sederna i hans by utgjort en personlig resa för honom. I mötet med de andra tibetanerna på universitetet då han inte kunde prata tibetanska, greps han av en sådan depression att han knappt kunde koncentrera sig på studierna:

”Jag lärde mig av byborna, särskilt av min farfar, att jag är tibetan, och nu har jag en mycket klarare idé om vad det innebär. Under de sista åren på Qinghais universitet lärde jag mig att tala och skriva bra tibetanska. Det stärkte min självförtroende som tibetan och gav mig självförtroende att kommunicera med vem som helst som talar tibetanska.”

Boken visar också på betydelsen av Stob stag lhas farfar och den äldre generationen, och som farmor ger det mig själv en eftertanke om vilken viktig roll man kan spela som den äldre generationen. På det sättet ger den här boken både intressanta iakttagelser om tibetansk kultur i mötet med andra kulturer och samtidigt ett brett mänskligt perspektiv som gäller även andra delar av världen. Tyvärr finns den bara på engelska än, men – vilket kanske är det bästa – den kan laddas ned gratis på internet här:

<http://plateauculture.org/writing/multi-ethnic-village-northeast-tibet-history-ritual-and-daily-life-chu-cha>